

Doel

- Leren schrijven van het trottoirwoord.

VOORBEREIDING

Lees de informatie over het trottoirwoord in hoofdstuk 3 van de algemene handleiding en bekijk het instructiefilmpje van het trottoirwoord.

Schrijf op het bord:

het trottoir het dressoir

OPFRISSEN

Komma-s-meervoud | Komma-s bij bezit

Zet drie rijen op het digibord: lolly's | kiwi's | Anna's jas.

De kinderen noemen om de beurt een woord, geven aan in welke rij het hoort en noemen de regel. Schrijf het woord in de goede rij.

Categorieën

Zeg de categorie. Een kind noemt de regel; een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- Kiloword met *ieel/iaal*. – Garagewoord.
- Verkleinwoord met *-aatje, -nkje*. – Leenwoorden.
- Klankgroepenwoord met *ueel/eaal*. – Routewoord.

Kijk voor de regels op de regelkaart in de handleiding.

Klankgroepenwoord

Oefen onderstaande woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf tegelijkertijd met het verwoorden mee op het digibord. De kinderen schrijven mee in hun schrift. Ze noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- *culinair*. (Colawoord. Klankgroep **cuu**. Laatste klank **uu**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de uu weg. Kilowoord. Militairwoord.)
- *principiële*. (Klankgroep **prin**. Laatste klank **n**. Medeklinker. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Centwoord. Kilowoord. Tremawoord.)

Werkwoorden

Zeg de volgende werkwoorden en de kinderen noemen de verleden tijd van het werkwoord.

- *de kunstenaar heeft verbeeld*. (de kunstenaar verbeeldde)
- *de leerling sjeest*. (de leerling sjeesde)
- *de was driipt*. (de was droop)

Kijk voor de werkwoordregels op de regelkaart werkwoorden.

INSTRUCTIE

Vertel de kinderen dat ze vandaag een nieuwe categorie leren: het trottoirwoord. Trottoirwoorden zijn Franse leenwoorden.

Wijs de categorie aan op de categoriekaart en vertel welke

categorie het is. Zeg de regel die erbij hoort: *Trottoirwoord*.

Lees de woorden op het bord voor en herhaal telkens de regel die erbij hoort.

- *het trottoir*. Klankgroep **tro**. Laatste klank **o**. Korte klank. En dan schrijf ik de **t** dubbel. Trottoirwoord.
- *het dressoir*. Klankgroep **dre**. Laatste klank **e**. Korte klank. En dan schrijf ik de **s** dubbel. Trottoirwoord.

Lees voor:

*Hij heeft de **memoires** van de filmster gelezen.*

*Op het **dressoir** heb ik twee prachtige vazen gezet.*

*De olie wordt opgeslagen in het grote **reservoir**.*

*Struikel niet over de losliggende **trottoirtegels!***

Vraag na elke zin wie er een trottoirwoord gehoord heeft. Het kind noemt de regels van het gevonden woord. Schrijf het woord op het digibord.

Laat de woorden van deze nieuwe categorie op het bord staan. Vul ze deze week aan; ook met toevallige vondsten tijdens andere lessen.

OEFENDICTEE

Wijs op de categoriekaart. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Denk aan de categorie en aan de regel. Schrijf dan het woord op en schrijf het nummer van de categorie erboven. Zet een sterretje voor een samenstelling.

Zeg elk woord één maal. De kinderen zeggen het na en schrijven het op.

het trottoir, het labyrint, experimenteel.

Zeg elke zin één maal: 1 **Zij hebben het onderhoud verzorgd.**

2 **Hij heeft deze prachtige mozaïeken vloer ontworpen, nadat het gebouw gerestaureerd was.**

3 **Het *architectenbureau heeft een speciale techniek gebruikt.**

De kinderen zeggen elke zin in koor na en schrijven de zin in één keer op. Ze schrijven bij **prachtige, mozaïeken, architectenbureau** en **techniek** het nummer van de categorie erboven. Ze schrijven ook de leestekens op.

NABESPREKING

De kinderen kijken hun dictee na met een kleurpotlood.

Schrijf de woorden en de zin op het digibord. Vraag de kinderen om de beurt: *Hoe heb je nagedacht?* Een kind noemt de categorie(ën) en de regel(s).

Materiaal leerkracht

- Categoriekaart (na trottoirwoord afgedekt)
- Regelkaart
- Regelkaart werkwoorden
- Werkwoordschema
- Woordenlijst

Woorden:

- **het tro¹⁰ttoir³¹**. Klankgroep **tro**. Laatste klank **o**. Korte klank. En dan schrijf ik de **t** dubbel. Trottoirwoord.
- **het la¹⁰by²⁷rint⁸**. Klankgroepenwoord. Klankgroep **laa**. Laatste klank **aa**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de aa weg. Lollywoord. Ik schrijf de Griekse y. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Ik hoor of ik d of t moet schrijven.
- **ex²⁰pe¹⁰ri¹³men¹⁰teel⁵**. Taxiwoord. Ik hoor /ks/, maar ik schrijf de x. Klankgroep **pee**. Laatste klank **ee**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik hoor de /ie/, maar ik schrijf de i. Klankgroep **men**. Laatste klank **n**. Medeklinker. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Eel-woord. Ik schrijf ee.

Zin 1: Zij hebben het onderhoud verzorgd.

- **verzorgd**. Het is een voltooid deelwoord. Ik denk aan de categoriekaart.

Zin 2: Hij heeft deze pracht³ig¹²e mo¹⁰zai²⁸eken vloer ontworpen, nadat het gebouw gerestaureerd was.

- **pracht³ig¹²e**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Achtervoegsel -ig. Ik hoor /ug/, maar ik schrijf ig en dan de e.
- **mo¹⁰zai²⁸eken**. Klankgroep **mo**. Laatste klank **oo**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de oo weg. Tremawoord. Puntjes op de i.

Zin 3: Het ar¹⁰ch²¹i¹³tec¹⁸tenbu¹⁰reau²⁴ heeft een speciale tech³niek gebruikt.

- **ar¹⁰ch²¹i¹³tec¹⁸tenbu¹⁰reau²⁴**. Samenstelling. 1^e woord: architecten. Klankgroep **ar**. Laatste klank **r**. Medeklinker. En dan schrijf ik het woord zoals ik het hoor. Chefwoord. Ik hoor /sj/, maar ik schrijf ch. Kilowoord. Ik hoor de /ie/, maar ik schrijf de i. Colawoord. Ik hoor de /k/, maar ik schrijf de c. 2^e woord: bureau. Klankgroep **buu**. Laatste klank **uu**. Lange klank. En dan neem ik een stukje van de uu weg. Cadeauwoord. Ik hoor /oo/, maar ik schrijf eau.
- **tech³niek**. Luchtwoord van het versje.

Woordsoorten:

Noem het voegwoord. (2 nadat)

Noem de hulpwerkwoorden. (2 heeft, was, 3 heeft)

Welke woordsoort is gebruikt (3)? (voltooid deelwoord)

Observeer de kinderen. Met welke categorie(ën) hebben ze nog problemen? Kom daar de volgende dag bij het oprispen en/of tijdens het zelfstandig werken op terug.

Materiaal kinderen

- Staalboek
- Kleurpotlood

BLOK 6 WEEK 1 LES 1 TROTTOIRWOORD

*** OPDRACHT 1** Schrijf het woord op.

het trott	het trottoir	het urin	het urinoir
het reserv	het reservoir	de access	de accessoires
het dress	het dressoir	de mem	de memoires

*** OPDRACHT 2** Maak de rijen af.

enkelvoud	meervoud
een hobbelig trottoir	de hobbelige trottoirs
een financieel thema	de financiële thema's
een zeldzaam cadeau	de zeldzame cadeaus
een flexibel materiaal	de flexibele materialen
een speciaal reservoir	de speciale reservoirs
een origineel couplet	de originale coupletten
een commercieel programma	de commerciële programma's
een vergroot risico	de vergroote risico's

*** OPDRACHT 3** Schrijf de woorden in de goede rij.
Schrijf ook de lidwoorden op.

				
Noord-Brabant	de cracker			
de tv-gids	de cake			
de zee-egel				

*** OPDRACHT 4** Bedenk vier woorden in elke rij.

		
eigen antwoord		

Maak met drie van de woorden een zin.
Kies uit elke categorie een woord.

eigen antwoord

GA VERDER MET DE WERKWOORDEN OP BLADZIJDE 72.

20

ZELFSTANDIG WERKEN

De kinderen maken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week in het werkboek.

TIP

Bij zinnen met een voegwoord kunt u bij het oefendictee de zin in twee delen oplezen. Elk zinsdeel leest u dan één maal.

Vertel de kinderen bij het aanbieden van de nieuwe categorie dat ze deze categorie al kennen van het lezen.

Spreek met collega's af om de categorie-naam al aan te leren en regelmatig te benoemen bij het lezen. Op deze manier wordt de categorie makkelijker herkend.